Opgesteld door: Sjerp van der Ploeg (kennismakelaar)
Vraagsteller: Docent voortgezet onderwijs
Referentie: Kennisrotonde. (2021). *Dragen schriftelijke toetsen in de voorbereiding op een vo-examen effectief bij aan de examenresultaten van havo/vwo-leerlingen?* (KR.1081). Den Haag: Kennisrotonde.

15 januari 2021

Vraag

Dragen schriftelijke toetsen in de voorbereiding op een vo-examen effectief bij aan de examenresultaten van havo/vwo-leerlingen?

Kort antwoord

Als leerlingen ook met schriftelijke vormen van toetsen/examens oefenen, worden ze beter voorbereid op schriftelijke toetsen/examens en zijn de resultaten daarvan ook een betere afspiegeling van de vaardigheden die de betreffende toets beoogt te meten. Wanneer leerlingen dus in het onderwijs ervaring opbouwen met schriftelijke vormen van toetsing, naast bijvoorbeeld werkstukken en presentaties, draagt dat bij aan een goede voorbereiding op schriftelijke examens.

Toelichting

Sommige scholen voor voortgezet onderwijs richten hun onderwijs zodanig in dat leerlingen niet door middel van schriftelijke overhoringen en/of proefwerken getoetst worden (formatief en summatief) maar met behulp van andere toetsvormen, zoals bijvoorbeeld werkstukken, papers, presentaties, posters, e.d. Dat roept de vraag op of deze leerlingen goed voorbereid worden op schriftelijke examens: zowel het centraal schriftelijke examen als schoolexamens die schriftelijk zijn.

Specifieke voorbereiding op toetsen draagt bij aan validiteit

Door leerlingen ook met schriftelijke vormen van toetsen te laten oefenen worden ze beter voorbereid op schriftelijke toetsen en zijn de resultaten daarvan ook een betere afspiegeling van de vaardigheden die de betreffende toets beoogt te meten. Het voorbereiden op toetsen is nuttig voor het aanleren algemene strategieën voor toets-afname of om leerlingen kennis te laten maken met verschillende soorten toetsen en de antwoordformats die daarvoor gebruikt worden (Gebril, 2016; Jennings & Bearak, 2014; Ma, 2013; Miyasaki, 2000). Het gaat hier om een soort basisvaardigheden op het gebied van toets/examenafname die bijdragen aan validiteit en eenduidige betekenis van de scores. Alleen wanneer alle leerlingen min of meer deze basisvaardigheden in de vingers

hebben, zijn de verschillen in de toetsscores te interpreteren als verschillen in de getoetste vaardigheid. Anders moeten ze ook deels aan verschillen in ervaring met het toetsformat toegeschreven worden (Kennisrotonde, 2020).

Niet alle toetsvoorbereiding is ongewenste 'teaching to the test'

Het voorbereiden van leerlingen op toetsen en examens wordt al snel geassocieerd met ongewenste 'teaching to the test'. Er zijn echter varianten die effectief en ethisch verantwoord bijdragen aan betere resultaten (Styron & Styron, 2012). Popham bijvoorbeeld (1991) betoogt dat bij de voorbereiding op high stakes toetsen (waartoe schoolexamens en de centrale examens behoren) er twee praktijken van toetsvoorbereiding geschikt zijn vanuit onderwijskundig en professioneel ethisch oogpunt. Dat betreft in de eerste plaats algemene toetsvoorbereiding die zich richt op vaardigheden om met verschillende toetsvormen te kunnen omgaan, zoals bijvoorbeeld het verdelen van de beschikbare tijd over verschillende opgaven, of de logica achter multiple choice vragen. In de tweede plaats is dat instructie gericht op het betreffende leerdomein waarin verschillende toetsvormen aan bod komen, bijvoorbeeld rekenonderwijs waar zowel 'kale' sommen, realistische rekenopgaven maar bijvoorbeeld ook een werkstukken aan te pas komen. Het onderzoek laat zien dat docenten en andere betrokkenen uit het veld juist ook deze twee vormen van toetsvoorbereiding als meest passend beoordelen (Popham, 1991).

Vormen van niet-passende toetsvoorbereiding, zijn oefentoetsen die zich richten op specifieke inhoud die in de uiteindelijke toets aan bod komt of die bestaan uit training gericht op de specifieke vorm waarin de uiteindelijke toets wordt afgenomen. In die gevallen is er dus wel sprake van 'teaching to the test'.

Geraadpleegde bronnen

Gebril, A. (2018). Test preparation in the accountability era: Toward a learning-oriented approach. *TESOL Journal, 9*(1), 4-16.

Jennings, J. L., & Bearak, J. M. (2014). "Teaching to the test" in the NCLB era: How test predictability affects our understanding of student performance. *Educational Researcher*, *43*(8), 381-389.

Kennisrotonde (2020). *Op welke manier is oefenen met toetsen in het basisonderwijs effectief voor betere beheersing van de te toetsen lesstof in plaats van teaching to the test?* (KR. 836) Den Haag: Kennisrotonde.

Ma, J. (2013). Understanding practices, perceptions and principles of test preparation through a validity lens: A literature review. *Graduate Student Symposium Selected Papers,* Vol. 6.

Miyasaka, J. R. (2000). *A Framework for Evaluating the Validity of Test Preparation Practices*. Paper presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association in New Orleans, LA, April 24-28.

Popham, W. (1991). Appropriateness of Teachers' Test-Preparation Practices. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 12-15.

Styron, J. & Styron, R. (2012). Teaching to the Test: A Controversial Issue in Quantitative Measurement. *Systemetics, Cybernetics and Informatics*, 10(5), 22-125.

Onderwijssector

VO

Trefwoorden

Schriftelijk examen, toetsvoorbereiding.